

VidenDanmark – fordi viden er vigtig

Af Bent Schou

Hvis du fik 100 kroner for hver gang ordet viden nævnes i en avis eller i en artikel, ville du hurtigt blive rig.

Bent Schou
How2Know
bs@how2know.dk

Vi skal leve af viden – men ved ikke hvad det er!

Specielt de erhvervs- og samfundsorienterede aviser og tidsskrifter er fulde af spændende og aktuelt stof om viden, og alt hvad der har med viden at gøre: Danmark skal leve af viden, af ideer og innovation. Vi læser om, hvordan vi skal videndele og sikre læring i organisationer. Vi skal lære af de bedste, være forandringsparate, og skabe værdi gennem ny viden.

Ingen er derfor i tvivl om, at vi lever i et vidensamfund, og at viden er det u håndgribelige ”stof” vi skal leve af og forhåbentlig også få succes med i fremtiden.

Til gengæld bliver de fleste i tvivl, hvis vi går i dybden og f.eks. stiller det uskyldige spørgsmål, hvad viden egentlig er for noget? Vi vil typisk få lige så mange forskellige svar, som antallet af personer vi stiller spørgsmålet til. Og går vi ud i vores virksomheder – både offentlige og private – og stiller det måske mere nærgående spørgsmål om, hvordan man håndterer, sikrer, deler eller udvikler den nødvendige eller kritiske viden – så vil vi nok få nogen rimeligt tynde og famlende svar.

Situationen er derfor den, at viden er øverst på dagsordenen blandt toneangivende kræfter i samfundet og erhvervslivet, samtidig med at viden lever et noget usikkert og tilfældigt liv der, hvor det virkelig betyder noget – nemlig i virksomhederne. Det er denne situation, som gør VidenDanmark til et vigtigt og nødvendigt netværk og debatforum, som kan bygge bro mellem på den ene side vidensamfundets krav og på den anden side realiteten i danske virksomheder og organisationer.

VidenDanmarks mission er at sætte viden på dagsordenen – i virksomheder og i samfundet, at medvirke til at der kommer det rette

fokus på viden i virksomheder og organisationer, og at bidrage til udveksling af erfaringer med og ideer til, hvordan dette kan gøres.

I denne artikel vil jeg fortælle lidt om VidenDanmark som et netværk og som debatforum. Men først lidt om baggrunden – hvorfor viden er så vigtig – og hvad viden er.

Hvorfor er viden så vigtig?

Man kan med god grund spørge, om det nu også er rigtigt? Er viden så vigtig, som alle de betydningsfulde og toneangivende siger. Er det nu også et vidensamfund, vi lever i? Eller er det snarere et informationsamfund, et drømmesamfund eller et oplevelsessamfund, som nogen siger?

En vigtig grund til, at viden er kommet så højt på dagsordenen, er det øgede udviklingstempo, som vel især skyldes to faktorer: Informationsteknologien og globaliseringen. Når udviklingen går stærkt, betyder det, at vi hele tiden skal forholde os til nye problemstillinger og opgaver. Det stiller krav om, at vi hurtigt både vil og kan indhente og/eller opbygge af ny viden.

I ”gamle dage” blev en lærling oplært af sin mester. Han fik oftest over en længere periode tilført de rette færdigheder, lærte om regler og metoder, og fik den fornødne viden til også at forstå sit håndværk. Herefter kunne han gradvis over årene forbedre og udvikle sine færdigheder og sin viden – gennem de erfaringer han gjorde. Noget af dette kan vi godt kende i dag – men meget er ændret – og det, der er ændret, handler i høj grad om viden. F.eks. sker der i dag inden for alle fag en hastig udvikling af nye metoder og materialer. Gamle tillærte færdigheder og afsluttet uddannelse forældes hurtigt. Du må følge med og hele tiden sikre dig adgang til ny viden. Vi taler om livslang

læring – og vi taler netop om videndeling: Det er ikke tilstrækkeligt at basere sit arbejde på sin egen viden mere. Når udviklingen går så hurtigt, bliver vi mere afhængige af at videndele – at kunne trække på andres viden.

En anden vigtig ændring fra ”gamle dage” er vores stadig større mobilitet. Mens det tidligere var almindeligt at blive næsten et helt liv på samme arbejdsplads, er normen i dag snarere 3-5 år. Og når viden klæber til medarbejderne og flytter med dem til de nye jobs, bliver videndelingen i virksomhederne tilsvarende større.

Alt dette har rod i og forstærkes af udviklingen i informationsteknologien, som gør information, data og viden tilgængelig over alt, og globaliseringen, som gør, at vi samarbejder, sammenligner os og konkurrerer på tværs af landegrænser i hele verden. Hvis du synes, det går hurtigt i dag, vil du blive overrasket over tempoet i næste årti. Meget tyder på, at vi kun har set begyndelsen til fremtidens vidensamfund.

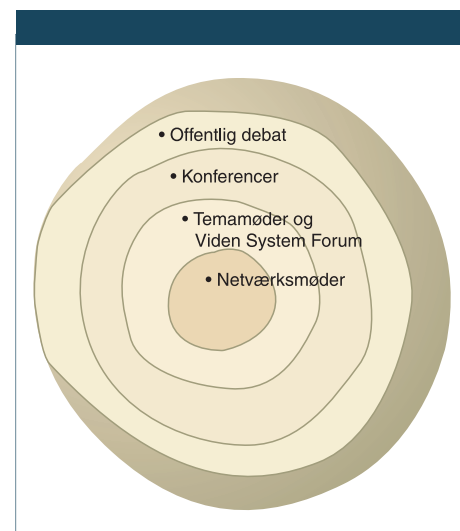
Det eneste svar på disse udfordringer er at sætte læring, videndeling og innovation øverst på dagsordenen. Her finder vi redskaberne til at håndtere de stadig hurtigere forandringer.

Hvad er så viden?

VidenDanmark anlægger en meget bred vinkel på begrebet viden. Inspireret af Peter Holdt Christensen fra Handelshøjskolen i København, som har skrevet flere bøger om videndeling og Knowledge Management, kan man sige, at der er to grundlæggende forskellige opfattelser af viden: Som en passiv eller stabil ressource, som kan lagres og deles. Eller som en dynamisk størrelse, der hele tiden skal opfindes og genopfindes i innovative processer eller læringsprocesser. I den første tilgang smelter viden sammen med

VidenDanmarks mission er at sætte viden på dagsordenen – i virksomheder og i samfundet, at medvirke til at der kommer det rette fokus på viden i virksomheder og organisationer, og at bidrage til udveksling af erfaringer med og ideer til, hvordan dette kan gøres.

www.videndanmark.dk

VidenDanmarks aktiviteter tager udgangspunkt i den brede opfattelse af viden. Aktiviteterne kan beskrives som et "løg"

begrebet information eller bliver overvejende ensbetydende med et andet begreb: eksplicit viden. I den anden tilgang er der fokus på den værdi, som mennesket tilfører "død" information i en dynamisk innovations- eller læreproces. Her bliver det den såkaldt tavse viden, som bliver vigtig og værdiskabende.

Sondringen mellem de to forskellige typer af viden er god at tage afsæt i, selv om det nok i den virkelige verden er samspillet mellem den stabile videnressource og menneskets dynamiske bearbejdning af denne, som er det helt centrale. Viden kan derfor have forskellige former eller ansigter, og derfor også forskellige egenskaber og kvaliteter, men det er samspillet mellem de forskellige slags viden og transformationen fra en slags viden til en anden, der er det interessante.

I VidenDanmark ser vi det ikke som vores opgave at indsnævre begrebet viden unødigt eller urealistisk. I praksis foregår arbejdet med viden, som nævnt, som en vekselvirkning mellem eksplicit viden og tavs viden. Vi kommunikerer, dokumenterer og opbevarer løbende vores viden. Og vi supplerer eller udvikler vores viden vha. forskellige videnressourcer. I nogle situationer er den tavse viden i centrum, forstået som vores uudtalte erfaringer og intuition. I andre situationer er viden i dokumenterede erfaringer helt afgørende for at løse

en problemstilling. Oftest er der tale om en vekselvirkning, og det er det, der er essensen af videnarbejdet i vidensamfundet.

En bred vifte af aktiviteter i VidenDanmark

VidenDanmarks aktiviteter tager udgangspunkt i den brede opfattelse af viden. Det centrale er, at vi bidrager til at sætte viden på dagsordenen og bidrager til udveksling af erfaringer, metoder og ideer til arbejdet med viden.

Aktiviteterne kan beskrives som et "løg", hvor det inderste lag eller kernen er de nære netværksaktiviteter. Her gennemføres en række netværksmøder, hvor medlemmerne mødes og udveksler erfaringer.

Det næste lag i "løget" er temamøder og møder i det såkaldte Viden System Forum, som er åbent for alle interesserede, og hvor en række forskellige temaer i relation til innovation, videndeling og læring sættes til debat. På temamøderne er det typisk de "bløde" ledelsesmæssige og menneskelige emner, der diskuteres. I Viden System Forum foregår en spændende debat om, hvordan it-systemer kan bidrage til videndeling. Her stiller leverandørerne op sammen med de virksomheder, som anvender deres systemer. På denne måde fås den bedste og mest relevante udveksling af erfaringer med vidensystemer. Et stort antal personer har været

forbi til et af disse møder afhængigt af hvilket tema, der var på dagsordenen.

Går vi endnu et lag ud i "løget" kommer vi til VidenDanmarks årlige konference, som finder sted i september og hvor alt, hvad der rører sig på viden-området, bliver præsenteret: Inspiration fra beslutningstagere og praktikere, cases fra virksomheder i den offentlige og den private sektor, vidensystemer præsenteret såvel af leverandører som af de virksomheder, der anvender dem. VidenDanmark-konferencen vil i 2006 strække sig over 2 dage og kan samle et stort antal deltagere.

Det yderste lag i "løget" er den generelle offentlige debat om innovation, videndeling og læring. VidenDanmark blander sig kun i begrænset omfang direkte i denne debat, idet det forventes, at det er VidenDanmarks aktiviteter, som inspirerer medlemmer og andre interesserede til at deltage i den offentlige debat.

Nyhedsbrevet, som udkommer ca. 2 gange månedligt, er et vigtigt sammenholdspunkt i VidenDanmark, og vil også på sigt være den kanal, som vil kunne indgå mere direkte i den offentlige debat om viden. Nyhedsbrevet er ikke kun forbeholdt VidenDanmarks medlemmer.

Et andet centralt sammenholdspunkt for VidenDanmark er "portalen" (www.videndanmark.dk), som danner ramme om al information og viden, som opsamles i netværket. Her

Situationen er derfor den, at viden er øverst på dagsordenen blandt toneangivende kræfter i samfundet og erhvervslivet, samtidig med at viden lever et noget usikkert og tilfældigt liv der, hvor det virkelig betyder noget – nemlig i virksomhederne.

VidenDanmark-konferencen vil i 2006 strække sig over 2 dage og kan samle et stort antal deltagere.

kan du finde alle nye og gamle nyheder, du kan læse om kommende møder og aktiviteter – og se referater og præsentationer fra tidligere møder. I en særlig lukket del af portalen, hvor kun medlemmerne har adgang, findes omfattende samlinger og beskrivelser af litteratur og cases inden for området innovation, videndeling og læring. Her kan medlemmerne se, hvem de andre medlemmer er og hvilke interesser de har. Der er mulighed for at skabe en personlig kontakt. Som et kuriosum kan det nævnes, at der også findes en omfattende citat-samling i den lukkede del af portalen.

Hvem er VidenDanmark?

VidenDanmarks medlemmer og – undskyld udtrykket – ”hang-arounds” er en meget blandet skare. Der er mange bibliotekarer og informationsspecialister, der er mange intranet-ansvarlige, der er rigtige videnchefer, og der er et stort antal ledere og medarbejdere med mere tværgående ansvars- og opgaveområder.

Kredsen omkring VidenDanmark afspejler formentlig, at både offentlige og private virksomheder har svært ved at placere et ansvar for viden i organisationen. Nogle steder placeres ansvaret i en informations- eller kommunikationsfunktion. Andre steder i en kvalitetsafdeling eller i mere generelle tværgående stabsfunktioner. De fleste steder placeres ansvaret slet ikke, hvorfor medarbejdere og ledere fra forskellige dele af organisationen finder området interessant. Kun ganske få steder findes egentlige videnfunktioner med dertil hørende videnchefer og -medarbejdere (knowledge managers eller facilitators).

Det er bemærkelsesværdigt, hvor få HR-ledere og -medarbejdere, der indgår i VidenDanmarks aktiviteter, på trods af at VidenDanmark klart definerer læring og kompetenceudvikling som en del af sit emne- og aktivitetsområde. I VidenDanmark ser vi en glidende overgang mellem videndeling og læring – noget viden kan deles uden de store problemer – mens anden viden kræver en egentlig læreproces, for at modtageren får det optimale udbytte. Vi er ikke i tvivl om, at HR-verdenen ville vinde ved også at tage det mere brede viden-begreb til sig, og dermed få et nyt perspektiv på læring og kompetenceudvikling. Men det ser ud til, at HR-verdenen ikke har samme opfattelse – endnu. Dette er klart et indsatsområde for VidenDanmark de kommende år.

Til at sikre VidenDanmarks løbende udvikling og ”jordforbindelse” findes en bestyrelse af praktikere fra offentlige og private virksomheder.

Fremtidens VidenDanmark

VidenDanmark har eksisteret i omkring 3 år – og har oplevet en jævn vækst og stigende interesse gennem alle tre år. VidenDanmark vil gerne være samlingspunktet om den seriøse og relevante erfaringsudveksling om viden (innovation, videndeling og læring) i Danmark.

Vi er sikre på, at vi i Danmark (og selvfølgelig også i resten af verden) skal blive bedre til at arbejde med viden, som forudsætning for at vi kan begå os i fremtidens globaliserede vidensamfund. Nu afdøde Peter Drucker sagde det på denne rammende måde:

”The most important, and indeed the truly unique, contribution of management in the 20th century was the 50-fold increase in the productivity of the manual worker in manufacturing. The most important contribution management needs to make in the 21st century is to increase the productivity of knowledge work and the knowledge worker.”

VidenDanmark vil gerne bidrage til, at vi bliver bedre til at arbejde med viden. Tænk hvis statsministeren en dag henvendte sig til VidenDanmark, fordi han/hun var på vej til Bruxelles for at erklære over for de øvrige europæiske statsledere, at de fremover skulle kalde Danmark for VidenDanmark. Helt urealistisk, og alligevel: Selv om vi ikke bogstaveligt kan skifte navn, kunne vi godt være kendt som VidenDanmark, fordi vi er gode til viden både på den klassiske facon, som handler om forskning og uddannelse, og på den moderne facon, som handler om dygtig videnhåndtering i vores virksomheder.

Medlemmerne er mange bibliotekarer og informationsspecialister, der er mange intranet-ansvarlige, der er rigtige videnchefer, og der er et stort antal ledere og medarbejdere med mere tværgående ansvars- og opgaveområder.